

Anul Mozart... prima jumătate

(Grigore Constantinescu – 28 iunie 2006)

Ieri, 27 iunie, s-a încheiat prima jumătate din ciclul anului dedicat aniversării unui sfert de mileniu de la nașterea lui Wolfgang Amadeus Mozart. Nu știm tot ce s-a întâmplat în lumea muzicală internațională, în afară de decizia orașului austriac Gratz care s-a proclamat Mozart freie Stadt – „Oraș liber de Mozart” în 2006.

Avem doar unele informații, firește incomplete, culese din ceea ce există și la noi. Dar impresia generală, fie-ne iertat, este de instalare a unei rutine care are ca pivot principal al circuitului muzical creația marelui compozitor. Adesea, am avut impresia că programările cu creații mozartiene au reprezentat prea puțin semnul de admirație, față de ce ne-am închipuit. Adică, au apărut afișe de concerte cu soluții menite a umple locurile goale, lucrările supuse dreptului de autor sau locațiilor, având uneori specificul, semnificația, aceluși comod „în loc de” cotidian. Sunt destui cei care, în lipsă de inspirație, au deschis partituri mozartiene, rezolvând astfel oportunități care îi plasează în actualitate.

De ce o astfel de impresie? Pentru că nu arareori am intrat într-o sală de concerte, într-o sală de operă, și ceea ce am ascultat sau am văzut se plasa sub semnul minim al calității, cu faimoasa sintagmă românească „merge și așa”. Veți replica nedumeriți că pretențiile sunt prea mari, că fiecare face ce poate, că mai bine să se cânte cât mai mult Mozart decât deloc. Firește, dar marele aniversat al anului 2006 are dreptul să i se confirme și interpretativ nivelul de singularitate, de excepție. Ceea ce, prea adesea nu se întâmplă. Nu numai în ce privește modul de interpretare – aici ar putea deja să fie consemnate exemple în care s-a cântat cel mult sub semnul rutinei. Dar, totodată, privind și ce se alege, promovarea prezenței capodoperelor, prioritară față de descoperiri sau redescoperiri ocazionale. Să fie oare bine că în anul Mozart au apărut versiuni concertante pentru violoncel, din partituri destinate inițial altor instrumente? Prea pretențios cu propria creație, compozitorul nu a atribuit acestui instrument virtuțile solistice ale pianului, vioarei, clarinetului, flautului sau fagotului. Salvăm de la anonimat muzica artistului vienez oferind versiuni și adaptări? Greu de spus, așa cum și înșiruirea simfoniilor sau miselor ne-a apărut, până acum aleatorică. De teamă că se cântă prea puțin muzica vienezului, din dorința de a pătrunde cu lucrările sale în topul performanțelor, rutina a luat locul evenimentelor. Integrala românească pe disc a concertelor de pian cu Dana Borșan nu a apărut însă, nu urmărim nici o serie completă a operelor pe micul ecran, deși există. Mai de curând, s-a conturat o astfel de propunere de radio, dar aceasta se va întâlni în direct cu festivalul wagnerian, deci programare versus alt maestru.

Telemobilele au printre melodiile de semnal „alla turca” din Sonata în la major pentru pian sau prima temă a Simfoniei nr.40 în sol minor. Semn de celebritate? Fără intenție de discriminare, care dintre taximetriștii, șoferii de tir, vânzătorii de la mall sau amatorii de manele utilizează acest semnal și știu că este Mozart sau cum se continuă muzica de pe mobilul lor? Goethe spunea despre creațiile vienezului că sunt „...fapte vrednice să fie laudate de natură și de Dumnezeu, fapte care au urmări și dăinuie...”. E în ele o forță creatoare care se continuă din generație în generație și care nu cred că se va risipi. Oare, în partea a doua a anului Mozart, vom avea asemenea evenimente? Să așteptăm desigur, să ieșim din rutină după vacanța estivală.